

Què és l'Aprenentatge Productiu?

Breu descripció Desenvolupament a Alemanya

Orígens

L'Aprenentatge Productiu és una forma d'educació que substitueix l'escola tradicional durant els últims anys d'escola general. Aquesta forma d'educació va començar a desenvolupar-se fa 20 anys a Berlín per poder superar les constants discrepàncies i conflictes que s'establien entre l'ensenyament secundari i les necessitats i interessos educatius dels alumnes. Des de l'any 1987 fins l'any 1991, els professors Jens Schneider i Ingrid Böhm van establir i posar a prova, en col·laboració amb altres professionals, els principis bàsics de l'Aprenentatge Productiu dins del projecte pilot *City-as-School Berlin*. Des de l'any 1991 fins l'any 1996, el concepte de desenvolupar projectes d'Aprenentatge Productiu va ser formulat i posat a prova dins del marc de treball de l'Institut per a l'Aprenentatge Productiu a Europa – IPLE, de Berlín. L'institut també inclou un programa d'estudi addicional a distància, en col·laboració amb diversitat de projectes d'implantació de la metodologia de l'Aprenentatge Productiu.

L'activitat com a base de l'aprenentatge

El principi educatiu fonamental de l'Aprenentatge Productiu és destacar la participació dels adolescents en activitats socials, sobretot de la vida professional. Els joves creen un currículum individual basat en les experiències amb activitats dins de situacions de la vida real que els mateixos alumnes han seleccionat. Durant tres mesos, treballen tres dies a la setmana en un lloc de pràctiques (per exemple, poden treballar a una fusteria, a una fruiteria, a l'edició d'un diari, a un hospital, amb Amnistia Internacional, a publicitat o a qualsevol altra situació de la vida real).

La cultura i les matèries escolars com a eines

Basant-se en criteris individuals, els alumnes utilitzen el sistema educatiu tradicional, incloent matèries de l'escola, en les seves activitats productives. Utilitzen totes les tradicions culturals per poder aprofundir en el coneixement i millorar les seves activitats. D'aquesta manera, l'escola ja no es veu reduïda a les matèries escolars obligatòries. A més a més, la manca d'aplicació del que s'aprèn dins el procés educatiu (un aspecte que definia l'escola general a l'època industrial) queda eliminat. Addicionalment, aquesta forma d'educació ofereix una experiència molt personalitzada i eminentment pràctica, de manera que suposa una orientació professional molt adient per a l'estudiant.

Objectius educatius i currículum

Tenint en compte la legislació educativa alemanya i europea, que defineix els objectius pedagògics d'una manera molt similar, IPLE ha formulat *12 Objectius Educatius de l'Aprenentatge Productiu*. L'Aprenentatge Productiu lluita per fomentar la participació de les persones que aprenen en els seus propis processos educatius. Gràcies a aquesta participació, els estudiants canvien el seu status i passen de ser objectes a ser subjectes del procés educatiu. L'institut (amb la col·laboració dels educadors de 12 escoles amb projectes pilot de Berlín i de tres altres projectes educatius fora de l'escola) va desenvolupar un *Currículum dins d'un marc de treball* basat en aquests 12 objectius educatius. Dins d'aquest marc de treball, els alumnes estudien d'acord amb el seu propi currículum individual amb l'ajut dels educadors. *L'Aprenentatge Productiu* permet que els alumnes obtinguin un certificat que els permet accedir a nivells superiors de l'ensenyament.

Aspectes educatius (elements del currículum) i metodologia

Dins de l'element més substancial del currículum (*aprendre al lloc de pràctiques*) els joves seleccionen una empresa o una entitat social, cultural o política tres vegades durant l'any escolar. Allà hi treballen 17 hores per setmana i, al mateix temps, exploren i reflexionen respecte a les seves pròpies activitats. Durant 5 hores a la setmana els estudiants poden debatre les seves noves experiències amb el *Grup de Comunicació*, on també preparen més activitats, observacions i investigacions i on reflexionen respecte a les seves activitats i processen les noves experiències. Tot això succeeix a l'*aula d'autoaprenentatge* que substitueix l'aula tradicional. Només hi ha 8 hores a la setmana relacionades amb una matèria, però fins i tot aquestes matèries estan connectades amb les experiències pràctiques: *anglès i matemàtiques a l'Aprenentatge Productiu*, les àrees d'aprenentatge *Gent i Cultura, Societat, Economia i Natura i Tecnologia* que es divideixen per èpoques, a més d'una *Assignatura Opcional i Alemany dins de l'Aprenentatge Productiu*. Addicionalment al currículum, s'ha desenvolupat una metodologia diferenciada d'Aprenentatge Productiu que inclou mètodes d'aprenentatge individual, assessorament educatiu, treball de grup i *Aprenentatge Internacional*.

Xarxa Internacional d'Escoles Productives (INEPS)

L'Aprenentatge Productiu és intrínsecament internacional i també implica l'aprenentatge intercultural. La *Xarxa Internacional d'Escoles Productives (INEPS)* està formada per escoles i institucions de més de 20 països europeus i d'altres continents. Els socis de la xarxa intercanvien de forma regular la seva experiència en seminaris i conferències; també preparen congressos de joves i desenvolupen programes d'intercanvi per a estudiants i educadors. La metodologia comú i, sobretot, la pràctica dels alumnes formen un pont educatiu que fa superar les diferències de llengua i les barreres culturals. Gràcies a un sòlid coneixement de les matèries al seu país, els estudiants són capaços de continuar el seu aprenentatge a l'estranger.

Expansió de l'Aprenentatge Productiu

Des de l'any 1996, *l'Aprenentatge Productiu* ha substituït l'educació estàndard a l'escola als cursos relatius al 9é i 10é grau mitjançant projectes escolars pilot a 7 escoles de secundària i 5 institucions d'educació especial a Berlín. Durant l'any acadèmic 2002/03 7 escoles de secundària de Brandenburg i 21 escoles de secundària de Sachsen-Anhalt han introduït *l'Aprenentatge Productiu*. També, escoles a Hessen i Sachsen han començat a treballar amb mètodes de *l'Aprenentatge Productiu* i hi ha més ciutats alemanyes interessades en posar en marxa projectes similars. Internacionalment, IPLE ha fet tot el possible per tal d'ampliar *l'Aprenentatge Productiu* a Alemanya; i, en contacte amb diversos països, aquests estan examinant també les maneres d'introduir aquest mètode, per exemple els països bàltics, Bulgària i Espanya.

L'èxit de l'Aprenentatge Productiu

L'èxit de *l'Aprenentatge Productiu* demostra que és un paradigma educatiu apropiat i que la seva metodologia s'adapta als ràpids canvis socials. Els alts índexs d'èxit a tots els nivells de l'escolaritat a Alemanya ("*Hauptschulabschluss*", "*Realschulabschluss*" / "*Mittlerer Schulabschluss*") i l'alt índex d'estudiants que finalitzen l'escola i s'embarquen en una transició cap a la formació vocacional i la vida professional (entre 70% - 80% respectivament) demostra que *l'Aprenentatge Productiu* no és només plausible a nivell teòric sinó que a més funciona, sobretot quan tenim en compte que estem parlant d'alumnes que semblaven abocats al fracàs escolar. Un efecte secundari d'aquesta pràctica educativa és que durant molts anys de treball dins de *l'Aprenentatge Productiu* apareixien uns índexs molt baixos de violència i agressió en el comportament dels alumnes i no s'ha observat ni vandalisme ni xenofòbia. Gràcies al rotund èxit de *l'Aprenentatge Productiu*, el Parlament de Berlín i el Govern van decidir l'any 2004 establir *L'Aprenentatge Productiu* com a programa alternatiu legal que pot ser posat en marxa a qualsevol escola de secundària del país.

Tasques d'orientació d'IPLE

La presentació de *L'Aprenentatge Productiu* només és possible quan el procés d'innovació és implementat, planejat i avaluat pels educadors i els estudiants. IPLE aconsella realitzar projectes individuals i ofereix suport regional, nacional i internacional per al desenvolupament de *l'Aprenentatge Productiu*, a més de facilitar una xarxa de contactes. *L'Aprenentatge Productiu* requereix canvis significatius en la funció de l'educador i en la manera que els educadors es veuen professionalment. Aquest procés compta amb el suport d'un programa d'estudis addicionals a l'IPLE amb col·laboració amb els projectes. El programa d'estudi és un projecte *d'Aprenentatge Productiu* en sí mateix. La pràctica innovadora dels educadors és la situació de la vida real dins de la qual els educadors aprenen gràcies a *12 cartes d'estudi* que presenten els principals temes de *L'Aprenentatge Productiu* i que estan vinculades amb la pràctica. Els educadors també aprenen en seminaris com ara els anomenats *Grups de Comunicació*.

2006. Traducció al català del document "*What is Productive Learning ?*" (*Short description*) (2002), de **Institut d'Aprenentatge Productiu a Europa (IPLE)**

Dipl.päd. Ingrid Böhm

Prof. Dr. Jens Schneider

Karl-Schrader-Str. 6 D 10781 Berlin

Tel: ..49/30/21 79 2-0 * Fax: ..49/30/21 79 2-179